

БЪЛГАРСКА БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА АСОЦИАЦИЯ

Отчетен доклад

за дейността на ББИА за периода януари – декември 2015 г.

Изминалата 2015 година бе юбилейна за ББИА, навършиха се 25 години от нейното учредяване през м. март 1990 година. Четвърт век, посветен на застъпничеството за библиотеките и тяхната модернизация, на развитието на професионалната квалификация и издигането на статута на библиотечната професия в условията на перманентна финансова криза – това е свидетелство за жизненост, издръжливост и посветеност на гилдията. 25-годишната дейност на ББИА е гарант за устойчивото развитие и бъдещето на библиотеките в информационното общество.

За нейния принос в развитието на библиотечното дело и във връзка с 25 години от учредяването ѝ министър Вежди Рашидов връчи на ББИА Почетен знак „Златен век” – Печат на Симеон Велики и грамота. По случай юбилея ББИА бе удостоена и с почетния знак на Асоциация „Съвременни читалища”.

Труден и неравен бе пътят ни през тези 25 години, но безспорните успехи, които имаме, се дължат на всички наши членове, които работиха за асоциацията, без да жаят сили и отделяйки от личното си време. Сърдечна благодарност за техния неocenен принос към развитието на ББИА.

За постигнатото важна роля имат и нашите многобройни партньори, спомоществатели и съмишленици през годините. Поднасям дълбоката ни благодарност към тях за доброто сътрудничество, подкрепа и взаимопомощ. Нашата специална благодарност изразявам към Фондация „Америка за България” за помощта, предоставена на ББИА от 2010 г. насам за изграждането на капацитета на професионалната ни организация и развитието на дейности, жизнено необходими за библиотеките и библиотечната общност.

Цялостната ни дейност през 2015 г. премина под знака на юбилея и бе посветена на оценка на изминатия път, на равносметката и на визията ни за бъдещето.

Основни направления в дейността на ББИА

- **Да повишава осведомеността на обществото за ролята и значението на всички видове библиотеки и да насърчава застъпничеството за библиотеките и професиите в библиотечно-информационния сектор**

Последователното застъпничество за развити библиотеки през 2015 г. бе отбелязано с 10-ата юбилейна Национална библиотечна седмица „Библиотеките – място за учене през целия живот“ (11 – 15 май 2015 г.). Тя се проведе в рамките на проекта на ББИА „Библиотеките – вдъхновение и учене през целия живот за всички“, спечелен към Програма „Публични библиотеки 2020“ (Програмата се администрира от Фондация

„Четмо и писмо“ на Принцеса Лаурентин). Застъпническата кампания на ББИА бе подкрепена и от Фондация „Америка за България“ и Фондация „Глобални библиотеки – България“. Медийни партньори на събитието бяха БНТ и БНР. Националната библиотечна седмица 2015 премина под патронажа на Националната комисия на Република България за ЮНЕСКО. Целта ни бе да изградим по-добро разбиране както сред политиците, изпълнителната и местните власти, така и в общностите за ролята на библиотеките в ученето през целия живот (УЦЖ), което да доведе до утвърждаването им като фактор в постигането на стратегическите цели и приоритети на Националната стратегия за учене през целия живот (НСУЦЖ), тъй като ролята на библиотеките в НСУЦЖ 2014 – 2020 г. не е достатъчно пълно представена. Библиотечният сектор разполага с много по-голям потенциал за участие в изпълнението на приоритетите и целите на Стратегията. На официалното откриване Ева Паунова, председател на българската група в ЕНП, поздрави ББИА с видео материал, в който даде висока оценка на библиотечните специалисти и значението на библиотеките.

В рамките на седмицата, на 13 май 2015, в Представителството на ЕК в България проведохме Национална кръгла маса „Библиотеките в изпълнение на националната стратегия за учене през целия живот“. Валентина Дейкова – началник отдел „Учене през целия живот“ и национален координатор за учене на възрастни, изнесе ключовата презентация „Ролята на обществените библиотеки в изпълнението на Стратегията за учене през целия живот в България“. В презентацията се очертаха необходимости и ниши за активно многопосочно участие на обществените библиотеки в изпълнението на стратегическия документ. Събитието отвори дискусия по важни подтеми: обществените библиотеки – център за неформално обучение и самостоятелно учене; информационна грамотност и дигитална компетентност в обществените библиотеки; обществените библиотеки – център за информация и консултации за УЦЖ; библиотеките – партньор в ученето през целия живот.

Форумът показва добрите практики на библиотеките в рамките на учене през целия живот и очерта ефективни партньорства, формулира възможностите на обществените библиотеки за активно участие в дейностите по учене през целия живот, обсъди механизмите за тяхното включване като ключов фактор в реализацията на политиките в тази област.

Във форума участваха над 60 представители на библиотеки от цялата страна, на организации и институции, осъществили успешни съвместни проекти с обществените библиотеки.

Идеите на НБС за пръв път бяха популяризирани чрез Фейсбук кампания, която достигна до 400 000 души и чрез специално изготвен видеоклип, излъчен по БНТ и в социалните медии.

Резултати от Национална библиотечна седмица 2015

НБС – 2015 в цифри

- 14 кръгли маси, посветени на библиотеките и ученето през целия живот, организирани от ББИА в София и регионалните библиотеки във Варна, Велико Търново, Враца, Габрово, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Пловдив, Русе, Силистра, Търговище, Хасково;

- 613 участници в кръглите маси – представители на държавната и местната власт, областните администрации, регионалните инспекторати на Министерството на образованието и науката, Агенцията по заетостта, Министерството на земеделието и храните, неправителствени организации, училища, доставчици на професионално образование и други обучения за възрастни;
- 87 събития, проведени от 13-те регионални библиотеки през седмицата;
- 4034 участници в инициативите, организирани в 13-те областни града;
- 170 изяви в медиите във връзка с кръгли маси;
- 22 нови посланици на библиотеките;
- над 200 публикации в печатните и електронните медии в София и страната.

Резултати на национално ниво

Следствие на постоянното няколкогодишно застъпничество на ББИА, на 5 юни 2015 г. министърът на културата утвърди „Стандарт за библиотечно-информационно обслужване“ за обществените библиотеки. Дългоочакваният поднормативен акт към Закона за обществените библиотеки трябва да гарантира финансиране за ритмично набавяне на библиотечни документи, за постигане на минимални изисквания за материална база, персонал и оборудване, които осигуряват условия за изпълнение на основните функции на библиотеките.

ББИА е поканена да участва в Националната координационна комисия за изпълнение на Стратегията за учене през целия живот 2014 – 2020. Това участие ще спомогне за адекватно включване на обществените библиотеки в годишните планове за действие в изпълнение на стратегията. Освен това, имаме идея да включим статистиката на библиотеките за проведените обучителни дейности в предвижданата национална рамка за оценка на въздействието.

Представителите на ББИА Снежана Янева (председател), Анета Дончева (член на УС) и Ели Попова (директор на ИБ на ББИА), участваха в заседание на Комисията по културата и медиите на 43-тото НС на 14 май. Във втора точка от дневния ред Снежана Янева представи аргументирано становище за необходимостта от промяна в политиките за библиотеките. Председателят на асоциацията изтъкна огромната работа, която библиотеките извършват в полза на обществото и хората, подчерта тяхната ангажираност с изпълнението на важни за държавата задачи и настоятелно призова народните представители за по-активна подкрепа за библиотеките по отношение на финансирането на техните дейности и достойното заплащане на всеотдайния труд на библиотекарите. Акцент на изложението беше необходимата промяна в разбирането и отношението на политиците към потребностите на българските библиотеки, за да стане възможна тяхната модернизация и ефективното им функциониране. Председателят на Комисията по културата и медиите – г-жа Полина Карастоянова откликна на изложените от Председателя на ББИА въпроси с предложение за поддържане на постоянни контакти и срещи за последователното разглеждане и решаване на конкретни казуси от компетенциите на Комисията.

На 28 май 2015 г. Председателят на Комисията по образованието и науката към 43-тото НС г-жа Милена Дамянова прие представителите на ББИА – Елица Лозанова, Спаска Тарандова (членове на УС на ББИА) и Ели Попова (директор на ИБ на ББИА). Срещата беше посветена на бъдещия Закон за предучилищно и училищно образование, държавните образователни стандарти към него и мястото на училищните библиотеки в

съвременната нормативна база за образованието. Следвайки философията на Закона, законодателите предвиждат текстове за училищните библиотеки да намерят място в съответните стандарти, които регламентират отделни компоненти на училищната среда. Разговорът премина в изключително добронамерена атмосфера на единомислие и проявено желание за сътрудничество в името на ефективни училищни библиотеки. В хода на разговора бяха засегнати въпроси за нуждата от ресурсно, финансово и кадрово осигуряване на библиотечно-информационното обслужване на децата и учениците в помощ на качествено образование.

Ели Попова (директор на ИБ на ББИА) проведе разговор със зам.-министъра на Министерството на образованието и науката г-жа Ваня Кастрева. Тя изрази подкрепа за ролята на училищните библиотеки за изпълнение на два стратегически документа – Националната стратегия за учене през целия живот и Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността. Г-жа Кастрева даде съгласието си да работим съвместно за създаване на моделни училищни библиотеки и включване на експерти на ББИА в работната група за разработване на Стандарт №12 за физическата среда и библиотечно-информационните услуги. Работната група започна работа в началото на настоящата година.

Резултати на местно ниво

Установени са връзки и контакти на регионалните библиотеки с регионалните координатори на УЦЖ.

Областните администрации изразиха съгласие за организиране на редовни срещи за планиране на съвместни програми за учене през целия живот с активното участие на библиотеките.

Участниците в дискусиите планираха общи задачи, свързани с преодоляване на социалното неравенство чрез конкретни форми на УЦЖ за уязвими групи, малцинствени групи, деца в отдалечени региони, хора със зрителни и слухови увреждания. Бяха взети решения за местни партньорства, които да подпомагат разнообразните форми на УЦЖ.

През 2015 г. продължи работата с българските депутати в Европарламента, които през 2014 г. след покана от страна на ББИА откликнаха на движението „Членовете на ЕП за библиотеките“, иницирано от Програмата „Публични библиотеки 2020“ на Фондация „Четмо и писмо“. На 17 февруари на посещение в НБИВ беше Светослав Малинов. Той направи дарение от книги – заглавия модерна европейска и българска проза. На 20 март 2015 г. той посети Регионална библиотека „Пейо К. Яворов“ – Бургас и се срещна с колектива ѝ за да събере конкретни предложения, които да представи при изготвянето на обща позиция за развитие на библиотеките в Европа.

Програма „Публични библиотеки 2020“ представи в социалните мрежи филмираните посещения на евродепутати в обществени библиотеки в техните страни. През месец юни в Брюксел бе организирано тържествено представяне на луксозното издание „Библиотеките променят живота“, отразяващо тези посещения – чрез истории на читатели, библиотекари-мечтатели и политици, се показват някои от лицата на 100-те милиона европейци, които ползват библиотеките. Във всички страни, всички възрасти и всички професии има едно ясно послание: библиотеките променят живота. Домакин

бе Принцеса Лаурентин. Сред присъстващите бяха Жан-Клод Юнкер и Европейския комисар по образование, култура и спорт Тибор Наврачич, евродепутати, представители на библиотечната общност и други високопоставени представители от различни страни. Участниците се обединиха около необходимостта да работят за надграждане на постигнатото и осигуряване на възможност библиотеките да имат още по-значима роля в промяната на живота на европейските граждани към по-добро. От името на евродепутатите поздравление към участниците отправи г-жа Искра Михайлова, председател на Комисията по регионално развитие на Европейския парламент.

Ръководителят на българската делегация в Групата на ЕНП в Европейския парламент и зам.-председател на Групата на ЕНП Мария Габриел и Столична библиотека, с подкрепата на ББИА, стартираха в навечерието на 24 май национална кампания „Читател на годината“. По регламент, всяка една от регионалните библиотеки, участващи в кампанията, излъчи измежду своите читатели „Читател на годината 2015“ на базата на най-голям брой заети книги през годината. Наградата за всички отличени с приза е посещение на Европейския парламент в Брюксел, осигурено от евродепутата Мария Габриел. В регионалните библиотеки на Варна и Силистра евродепутатите участват редовно в инициативите на библиотеките.

През отчетния период ББИА участва със свои представители в срещите на обществени и консултативни съвети към Министерството на културата и Министерството на образованието и науката: Обществения съвет към Министерството на културата, Националния съвет по библиотечно дело, Национален съвет по читалищно дело.

ББИА подготви няколко писма до Министерството на финансите и Министерството на културата във връзка с осигуряването на средства за програмата на МК за нови книги. В резултат през м. ноември 2015 г. бе обявена сесия по програмата, като бяха финансирани проекти на обща стойност около 148 000 лв. Макар и крайно недостатъчна, тази сума позволи на 216 обществени библиотеки да закупят нова литература.

През м. февруари ББИА изпрати писмо до министър-председателя г-н Бойко Борисов във връзка с намаляване числеността на персонала в НБКМ, националните музеи и галерии. През м. ноември ББИА разпространи Становище относно проектобюджет 2016 и националния протест на библиотечните специалисти. Беше изпратено писмо до председателите на Комисията по бюджета и Комисията по културата и медиите на 43-тото НС, в които ББИА застана зад справедливите искания на библиотеките и синдикатите за повишение на трудовите възнаграждения на библиотекарите и средствата за основни дейности. В резултат на общите действия стандартът за финансиране на делегираните държавни дейности за регионалните библиотеки бе повишен с 20%.

ББИА проведе разговори с българските членове на JURI Комисията на Европейския парламент с молба да гласуват положително за доклада INFOSOC подготвен от репортера Julia Reda. Докладът е посветен на хармонизацията на някои аспекти на авторското и сродните права и информационното общество. Докладът бе приет от ЕП.

• **Да участва в разработването на националните библиотечно-информационни политики, нормативна уредба и приложението ѝ**

На 5 юни 2015 г. министърът на културата утвърди Стандарта за библиотечно-информационно обслужване – поднормативен акт към Закона за обществените библиотеки, предвиден в чл. 8, ал. 2. Водещи експерти на ББИА участваха в работната група към МК, която подготви промени в Закона за обществените библиотеки и текста на Стандарта за библиотечно-информационно обслужване. На 15 юли 2015 г. в БТА се състоя пресконференция, посветена на новия нормативен документ. Тя бе организирана от Асоциация „Българска книга“ и ББИА. В пресконференцията взеха участие Веселин Тодоров – председател на Асоциация „Българска книга“, д-р Ели Попова – директор на ИБ на ББИА, писателят Иво Сироматов, Валентина Стоева – председател на Фондация „Детски книги“ и журналистът Марин Бодаков. Основният дебат беше фокусиран върху изпълнението на Стандарта и осигуряването на нужното финансиране за обществените библиотеки до края на годината. Като отзвук от пресконференцията беше широкото медийно отразяване на утвърдения стандарт в национални и местни медии.

ББИА участва със свои експерти в Работна група към МК за подготовка на механизъм за прилагане на Стандарта за библиотечно-информационно обслужване.

След дългогодишни обществени и професионални дебати Законът за предучилищното и училищното образование е приет от Народното събрание и обнародван в бр. 79 на Държавен вестник от 13 октомври 2015 г. На училищната библиотека и библиотечно-информационното обслужване на учениците са посветени специални текстове в чл. 178, ал. 1, т. 8, чл. 182 и чл. 284, ал. 1, т. 4. Усилията на ББИА, участието на нейни експерти в работните групи по подготовка на Проектозакона, в междинните публични обсъждания на документа и на откритите заседания на Комисията по образованието и науката в Народното събрание дадоха резултат. Предложенията на ББИА помогнаха за адекватното отразяване на ролята на библиотечното обслужване в образователния и възпитателен процес, в последователното формиране и надграждане на съвременните ключови компетентности.

През 2015 г. ББИА внесе предложения към Плана за действие 2016 г. за изпълнение на Стратегията за учене през целия живот.

През 2015 г. БИС публикува на български език БДС-ISO 2789 Информация и документация. Международна библиотечна статистика. ББИА, която участва в ТК-16 на БИС и съответно в превода на изданието, разпространи информация за новия стандарт сред членовете си и разясни на няколко форума какво предстои за неговото прилагане на практика. ББИА участва със свои представители в Работна група на Фондация „Глобални библиотеки – България“, която имаше за цел да анализира новия стандарт и да предложи набор от показатели за националната библиотечна статистика. В доклада си работната група препоръча: 1. показатели за обществените библиотеки; 2. уеднаквяване на формулярите за националната и отрасловата статистика. 3. преработване на БДС 15218-81 Библиотечно дело. Документация за библиотечно дело, в съответствие с настоящия стандарт за библиотечна статистика и показателите, които се утвърдят за националната статистика. Предстои съгласуване на универсални показатели за всички видове библиотеки, които да се използват за националната статистика и подготовка от страна на ТК-16 на един нов стандарт за първична библиотечна документация, който по всяка вероятност ще бъде един за всички видове библиотеки.

- **Да участва в работата по национални програми и проекти, както и да инициира нови такива от местно, национално и международно значение**

Проектна дейност

През м. март 2015 г. ББИА получи подкрепа от Фондация „Америка за България“ за проекта „Българските библиотеки в 21 век“, който подкрепя институционалното ни развитие за три години. Проектът предвижда засилване и развитие на застъпническите дейности, стимулиране на дейностите на асоциацията и библиотеките в подкрепа на образованието и внедряването на иновативни библиотечни услуги.

През отчетния период ББИА подготви две проектни предложения: 1. За ранно детско развитие в отдалечени общини към Регионалния фонд на Виваком, който не беше одобрен; 2. За увеличаване капацитета на ЦПОБ чрез обмен на библиотекарите в Холандия и Румъния към Програма Еразъм+. Резултатът се очаква през юни.

ББИА участва като партньор в изготвянето на проектно предложение по програмата Еразъм+, лот 2 Алианси за секторни умения, с водеща организация „Публични библиотеки 2020“ и участници от Полша, Латвия, Литва и Румъния. Проектът предвижда създаването на рамка за уменията и компетентностите на библиотекарите в 21 век. Резултатът ще бъде обявен през юни т.г.

Национални програми

Националният маратон на четенето се проведе за десета поредна година. Той отново фокусира общественото внимание върху книгите, четенето и библиотеките. В инициативата, която започва на 2 април – Международния ден на детската книга и завършва на 23 април – Международния ден на книгата и авторското право, се включиха 57 библиотеки от 33 града и 14 села. ББИА разпространи плакати за събитието.

Представителите на ББИА в Управителния съвет и Настоятелството на Фондация „Глобални библиотеки – България“ участват в планиране дейностите на Фондацията. Спаска Тарандова, член на УС на ББИА, бе назначена за изпълнителен директор на Фондация „Глобални библиотеки – България“.

ББИА координира и дейности, свързани с насърчаване на четенето и участва като основен партньор в други с подобна насоченост. Нашата инициатива с „Пътуващите сандъчета“ от детски книги, които гостуват на обществени и училищни библиотеки, получи широк обществен отзвук. През 2015 г. към „Пътуващите сандъчета“ на ББИА и Нов Български университет бяха прибавени още 19 сандъчета от дарителската кампания на Фондация „Детски книги“. Сандъчетата посетиха повече от 50 библиотеки в страната. За настоящата година се подготвя онлайн формуляр за заявка, подготвен от нашите партньори от Фондация „Детски книги“ и сайт, който ще проследява пътя на сандъчетата и ще улеснява комуникацията между библиотеките.

През изминалата година ББИА активно работи за включването на библиотеките като точки за достъп до електронното правителство. В резултат на тези усилия те бяха включени в Пътната карта за изпълнение на Стратегията за развитие на държавната администрация 2015 – 2020 като места за създаване на пилотни центрове за комплексно

административно обслужване. Очакваме Министерски съвет да започне изпълнението на мерките по Пътната карта.

През октомври 2014 г. националният домейн на кирилица „.bg“ получи одобрение от международната Интернет организация за имена и адреси. Националният домейн ще даде възможност за регистрация и ползване на интернет имена изцяло на български език – стъпка към запазване на родния ни език и културна идентичност в глобалното цифрово общуване. С убеденост в тази кауза УС на ББИА взе решение да кандидатства за регистър на домейна като член на дружеството „Имена.БГ“. Мога с радост да съобщя, че след извършеното оценяване на постъпилите предложения дружеството бе избрано от експертната комисия и получи подкрепата на правителството и на българската интернет общност.

- **Да стимулира и подпомага използването на иновативни политики и практики в библиотеките и въвеждането на съвременни информационни и комуникационни технологии**

Юбилейната 25-а Национална конференция „Визия за бъдещето на библиотеките в България“ се проведе с любезното домакинство на РБ „Захарий Княжески” – Стара Загора на 4 и 5 юни 2015 г. Форумът бе подкрепен от фирмите: Elsevier, Книжна борса Колхида, Фартт ООД (представител на Neschen) и книжарница Academic Books, които представиха новите си продукти и решения за библиотеките. В конферентната зала на РБ „Захарий Княжески“ се събраха над 110 библиотечни специалисти и преподаватели от цялата страна.

В поздравителен адрес, предишните председатели на асоциацията – Татяна Янакиева, Мария Капитанова и Ани Гергова, изпратиха своето послание до колегията: *„Днес ББИА е модерна професионална организация, равностоен партньор на библиотечните асоциации в Европейския съюз, която работи успешно по национални и международни програми и проекти“*.

Работата на Конференцията протече в четири панела, модерирани от членове на УС и ИБ на ББИА. Над 30 доклада и презентации бяха представени от 37 специалисти от 11 регионални, университетски и читалищни библиотеки и 5 университета и научни институции. В тях бяха засегнати важни теми за ефективното функциониране и бъдещите насоки на развитие на библиотечния сектор: стратегии и библиотечни политики, технологиите и нови библиотечни услуги в подкрепа на знанието; библиотеките и ученето през целия живот; информационната грамотност и компетентностите в цифровия век. Изказваме нашата благодарност на екипа на РБ в Стара Загора и лично на директора ѝ Надежда Груева за гостоприемството, прекрасните условия за работа, отличната организация и богатата културна програма, осигурена за участниците.

Всяка година ББИА организира национална кръгла маса по актуална тема. През 2015 се спряхме на „Информационната грамотност в дигиталната ера – къде сме ние?“ – тема, по която гилдията отдавна чувства необходимост от по-задълбочена дискусия и потесен обмен между библиотечните специалисти. Анна Попова и Ели Попова от изпълнителното бюро и Елица Лозанова-Белчева от УС участваха в организирането и провеждането на кръглата маса. Форумът се състоя на 13 октомври в залата на Представителството на Европейската Комисия. Участваха 60 представители от

университетски, обществени и училищни библиотеки, преподаватели и студенти. Кръглата маса внесе яснота в терминологията, изложени бяха дефиниции и основни международни документи, които очертават приложното поле на информационната грамотност. Беше представен и обобщен опитът на университетските, училищните и обществените библиотеки – регионални и читалищни. Очертаха се насоки за бъдещи дейности в планирането и подготовката на обучение на потребителите по информационна грамотност. На участниците бяха предоставени текстовете на някои важни международни документи, свързани с концепцията “информационна грамотност”, преведени на български език. За оперативна комуникация на професионалната общност по проблемите и ефективна работа на асоциацията в направлението, веднага след заключителната дискусия и изчерпването на програмата на кръглата маса участниците създадоха тематична секция по информационна грамотност към ББИА. Основният доклад и резултатите от проведената кръгла маса бяха поместени в бр. 6 за 2015 г. на сп. ББИА онлайн. В броя бе поместен и превод на доклада на Пол Зурковски, в който за първи път се въвежда терминът “информационна грамотност”. Текстът бе преведен и публикуван със съгласието на г-н Зурковски, който поздрави инициативата по продвеждане на тематичната кръгла маса и получи екземпляр от списанието.

ББИА партнира на Гьоте институт в организирането на две работилници за бъдещето на библиотеките. Първата бе предназначена за обществени библиотеки и се проведе през юни 2015 с гост лектор Ханелоре Фогт, директор на Градската библиотека в Кьолн, Германия. Втората работилница се състоя през декември 2015 г. и дискутира бъдещето на научните библиотеки. Научените уроци от двете работилници и интервюта с модераторите бяха отразени в списанието „ББИА онлайн“.

В изпълнение на проекта „Българските библиотеки в 21 век“ продължихме да предоставяме консултантски услуги, подпомагайки безвъзмездно колегията при решаване на професионални проблеми от различно естество. През отчетния период бяха подготвени 12 консултации относно тълкуване на Закона за обществените библиотеки, Наредба № 3 от 18 ноем. 2014 г. за съхраняването, ползването и разпореждането с документи от библиотечния фонд, Стандарта за библиотечно-информационно обслужване. Беше публикуван превод на български език на *Насоки за библиотечните услуги за лица, лишени от свобода, 2005*, за което благодарим на колежата Теодора Костадинова за предложения превод.

С приемането на новия Закон за предучилищното и училищното образование се почувства нуждата от насоки и модели за училищните библиотеки, които да подпомогнат директорите да възстановят закритите библиотеки и на библиотекарите да развият действащите. Подготвихме проект на Насоки за училищните библиотеки, които предстои да се обсъдят и публикуват. На базата на опита и статистически данни на три общини (Стара Загора, Кюстендил и Самоков) изработихме модел на проучване и анализ на библиотечно-информационното обслужване на учениците в една община. Благодарим за съдействието, което ни оказаха директорите на РБ Кюстендил, РБ Стара Загора и Общинската библиотека в Самоков. Идеята е всяка община да избере подходящия модел според специфичните местни условия. По заявка на училищно ръководство на 192-ро училище в Бистрица ББИА подготви идеен проект за създаване на училищна библиотека.

На националната конференция за насърчаване на четенето във Велико Търново (8 – 10 окт. 2015), организирана от Центъра за развитие на човешките ресурси, ББИА представи своите застъпнически дейности за регламентиране на училищните библиотеки.

Подготвихме и промоционална листовка за училищната библиотека, която бе разпространена сред училищните директори, участвали в конференция на Фондация „Америка за България“ през ноември 2015 г.

Асоциацията беше поканена да участва в обучение на EBLIDA и Латвийската библиотечна асоциация, посветено на застъпничеството, в Брюксел. По време на 3-дневното обучение Антоанета Димитрова сподели добрите практики на ББИА в застъпничеството за библиотеките.

ББИА продължи членството си в ИФЛА и ЕБЛИДА за 2015 г. благодарение на подкрепата от Фондация „Америка за България“. Представители на ББИА участват в три постоянните комисии на ИФЛА.

През изминалата година продължи сътрудничеството ни с Програма „Публични библиотеки 2020“. Председателят на ББИА Снежана Янева е член на консултативния съвет на Програмата и участва във вземането на стратегически решения за застъпничеството за европейските библиотеки.

Спаска Тарандова и Анна Попова взеха участие в третата, заключителна среща на Международната мрежа за библиотечни иноватори INELI, подкрепена от Инициативата Глобални библиотеки на Фондация „Бил и Мелинда Гейтс“. Срещата се състоя в Кейптаун, Южна Африка. Фондация „Бил и Мелинда Гейтс“ мултиплицира INELI в много региони на всички континенти, включително и на Балканите. „INELI Balkans“ се администрира от гръцката неправителствена организация „Future Library“. Проектът стартира през 2015 г. с конкурс за библиотекари от обществени библиотеки от 11 балкански страни с цел да бъдат обучени в лидерство и управление на проекти и заедно да създадат устойчива балканска мрежа от иноватори. От България кандидатстваха 22 специалисти. Осем от тях бяха класирани в краткия списък за интервю. Четирима бяха избрани да участват от България: Силва Василева от РБ „Русе“, Цветелина Войчева от РБ Варна, Михаела Андонова от Асоциация „Съвременни читалища“, Десислава Иванова от РБ Видин. Първата балканска среща между участниците се състоя от 25 до 29 ноември в Солун, след което участниците се включиха в електронното обучение. ББИА подготвя втората среща, която ще се състои в България през ноември т.г.

ББИА разпространи Писмо на Федерацията на европейските издатели във връзка с кампания за защита на авторското право.

• Да работи системно за продължаващото образование, професионалното обучение и кариерното развитие на специалистите в библиотечно-информационния сектор

Едностранично бе преустановен договорът за съвместна обучителна дейност от страна на СУ „Св. Климент Охридски“, без да бъдат посочени конкретни причини. УС реши ББИА да продължи самостоятелно дейностите си по повишаване на квалификацията на библиотекарите. В началото на 2015 г. бяха променени условията за провеждане на

курсовете от ЦПОБ, като се уеднаквиха таксите за индивидуални членове и за библиотекари от библиотеки, колективни членове. Това бе наложено от факта, че ББИА сама поема финансовите тежести по организацията и провеждането на обученията. Взето бе решение при изнесените обучения извън София библиотеката-домакин да поема командировъчните разходи (пътни, дневни и нощувки) на преподавателя.

За отчетния период са проведени 4 курса за повишаване на квалификацията с 45 участници:

- През м. март УС на ББИА обяви възможност за провеждане на обучения при облекчени финансови условия в страната за библиотеки, в които досега не е имало курсове от програмата на ЦПОБ, като за *първите 5 библиотеки* ББИА поема командировъчните разходи на преподавателя. От тази възможност се възползваха 2 библиотеки и бяха проведени курсовете „Виртуално справочно-информационно обслужване в съвременната библиотека„ с 10 души от област Враца в РБ „Христо Ботев“ – Враца и „Организация и управление на фондовете и информационните ресурси на библиотеката” с 15 души от област Монтана в РБ „Гео Милев” – Монтана.
- През м. май в РБ „Емануил Попдимитров” – Кюстендил се проведе курсът „Научни и практически изисквания за опазване на документи и книги в колекциите на библиотеки и архиви“ с 10 участници от област Кюстендил.
- През м. декември с любезното домакинство на ЦНТБ в София се проведе курсът „Финансиране, разработване и управление на проекти в областта на културата” с 10 участници.

Информация за програмата за придобиване на професионална квалификация по професия „Библиотекар“ на библиотекари със средно образование, съвместна инициатива с Асоциация „Съвременни читалища“, е широко обявена в цялата страна. В офиса на ББИА се поддържа списък на желаещите да се включат в евентуални бъдещи обучения. Подготвените от ББИА учебници се ползват с голям интерес, като до момента са продадени над 800 екземпляра.

• Да работи по изпълнението на издателската програма и реализацията на информационната политика

През 2015 г. беше подготвен и издаден сборникът „Визия за бъдещето на библиотеките в България: Доклади от XXV национална конференция на ББИА, Стара Загора, 4 – 5 юни 2015 г.“. Сборникът се разпространява безплатно на авторите на доклади, на библиотеките – колективни членове на ББИА и на председателите на териториалните секции в страната. Екземпляри от сборника може да се получат или закупят в офиса на ББИА, или да бъдат изпратени по пощата/с куриер за сметка на получателя.

Списанието „ББИА онлайн“ се разпространява по абонамент в библиотечната общност и сред други организации. През 2015 г. са издадени 6 броя (с 98 статии от 73 автори) в печатен и електронен вариант. Списанието се радва на интерес и е трибуна за споделяне на добри практики, оповестяване на документите на IFLA и EBLIDA, информирание за новостите, представяне на водещи специалисти в библиотечното дело у нас и в чужбина. Изказвам благодарност на членовете на редколегията, както и на

Полина Костова и Светослава Тончева, които доброволно преведоха публикации от английски език за списанието.

Електронният бюлетин обогати съдържанието си с подробна информация за инициативи на асоциацията и за събития на библиотеките в страната. За 2015 г. 12 броя от е-бюлетина са публикувани и разпространени по електронната поща до повече от 990 колективни и индивидуални членове.

Профилът на ББИА във Фейсбук става все по-популярен сред библиотечната общност. Актуализирането на информацията е ежедневно. Много от членовете на ББИА публикуват информация за дейности, събития и добри практики в техните библиотеки. Профилът има повече от 2820 приятели (над 900 нови приятели в сравнение с края на 2014 г.). Отчетени са над 1990 посещения средно на ден, повече от 600 600 гледания на публикации на стената и над 12 590 мнения, харесвания, коментари и споделяния на стената за отчетен период.

С цел споделяне на добри практики от цялата страна в профила на ББИА във Фейсбук беше създаден албум със снимки „Забавно лято 2015 в библиотеките“. От 2 юли до 31 август 2015 г. в него бяха публикувани 24 снимки, които представят летните инициативи за деца на различни видове библиотеки (регионални, общински и читалищни). През м. септември беше създаден албумът „Българските библиотеки – модерни и красиви“, в който досега са представени в 48 снимки 12 обновени университетски, регионални, общински и читалищни библиотеки. През м. октомври беше създаден албумът „Библиотеките – място за учене през целия живот“, в който досега са представени в 16 снимки различни инициативи, свързани с ученето през целия живот, на университетски, регионални и читалищни библиотеки.

Сайтът на ББИА ежеседмично се актуализира с новини и информация за събития от живота на асоциацията и библиотеките – колективни членове. Сайтът има над 62 600 посещения, като повече от 33 310 са уникални.

Текущо се публикува информация на сайта за национални и международни конкурси и конференции.

- **Да работи активно и целенасочено за издигането на статута на библиотечната професия**

Годишните награди на ББИА са една възможност нашите библиотеки и библиотечни специалисти да получат признанието на колегията и на своите читатели. Годишните библиотечни награди на ББИА за 2014 г. бяха обявени на тържественото откриване на Националната библиотечна седмица на 11 май 2015 г. в зала Средец на София Хотел Балкан. Наградите бяха връчени от г-жа Полина Карастоянова, Председател на Комисията по културата и медиите към 43-тото НС, г-жа Гинка Чавдарова – Председател на УС на Фондация „Глобални библиотеки – България“, г-н Карл Форцхаймър, съ-председател на Фондация „Америка за България“, г-жа Снежана Янева – председател на ББИА.

Носители станаха: Млад библиотекар на годината – Велина Василева – експерт техническа информация в Библиотечно-информационен център на Технически университет – София; Библиотекар на годината – Юлия Димитрова – гл. библиотекар в

библиотеката при НЧ „П. Р. Славейков – 1908“, г. Пловдив; Библиотека на годината – РБ „Христо Ботев“ – Враца. Носител на наградата „Подкрепа за библиотеките“ стана Дружество Еконт Експрес ООД – клон Русе във връзка с готовността на мениджърския му състав да бъде в услуга на обществени и културни каузи, за проактивната им роля в диалога с културните институции и участието им в публично-частни партньорства. През 2014 г. дружеството спонсорира заплащането на енергийно обследване на сградата на Регионална библиотека „Любен Каравелов“. Библиотеката разрешава важни и неотложни проблеми чрез направеното дарение от страна на дружеството. То дава добра основа за бъдещи проекти и сериозен тласък в развитието на идеята за съхраняването и обновяването на Библиотеката.

През 2015 г. с почетния знак на ББИА бяха удостоени РБ „Дора Габе“ – Добрич, РБ „Проф. Боян Пенев“ – Разград, и проф. Мария Младенова.

УС на ББИА изпрати свои предложения за наградата „Хр. Г. Данов“ в категорията Библиотеки и библиотечно дело и за наградата „Златен век“ на МК по случай 24 май.

- **Да работи за изграждането на организационния капацитет на асоциацията и популяризирането на дейността ѝ**

Към момента ББИА има 1131 индивидуални и 81 институционални членове. За отчетния период членовете на ББИА са нараснали с 33 индивидуални и 4 институционални.

Значителна роля за приобщаването на повече колеги към сдружението имат услугите и дейностите, които ББИА предлага не само на своите членове, но и на всички библиотекари чрез проектите „Напредък и устойчиво развитие на библиотечния сектор в България“ и „Българските библиотеки в 21 век“, подкрепен от ФАБ. Въпреки това продължава да се наблюдава непостоянство и нередовно плащане на членския внос от някои членове. Това затруднява воденето на точна отчетност за организационното състояние.

Сред колективните членове най-голям брой са университетските библиотеки (25), следвани от регионалните (22), читалищните (19), общинските (6), научните и специални библиотеки (5), други организации и фирми (4). Нарасна и броят на структурите към ББИА. Към настоящия момент функционират 19 териториални секции. Сред най-многобройните са териториалните секции в областните градове – Разград (76), Шумен (58), Враца (42), Велико Търново (38), Пловдив (38), Добрич (26), Смолян (23), Видин (19), Бургас (19), Кюстендил (19), Плевен (17) и Силистра (6). В общините функционират две териториални секции – Исперих (22) и Дупница (18). Самостоятелно дружество функционира в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ (51). През отчетния период е възстановена дейността на териториалната секция в Благоевград по инициатива на РБ.

ББИА поддържа база данни на членовете на асоциацията, която редовно се актуализира. Получените данни се съхраняват и използват в съответствие с държавните изисквания за защита на личните данни. Поддържа се и база данни за различни видове библиотеки, партньори и други организации.

Организационният секретар Красимира Папазова пряко отговаря за организационното състояние на сдружението. Тя е в постоянна връзка с колегията и своевременно реагира на всички проблеми от организационен характер. Бих искала от името на УС и на всички членове на ББИА да ѝ изкажа нашата всеобща благодарност и признателност.

Териториалните секции проведоха различни инициативи по време на Националната библиотечна седмица и Маратона на четенето, бяха активни при организирането на предлаганите от ББИА обучения, работиха за издигане нивото на професионалната квалификация на своите членове и авторитета на библиотеките. Бих искала да изкажа нашата благодарност към председателите на териториалните секции, които въпреки трудностите съумяваха да привлекат нови членове и да пропагандират инициативите на асоциацията по места.

Дейности на секции:

- Териториалните секции в Кюстендил и Враца бяха най-активни при организирането на курсове към ЦПОБ на ББИА.
- Членовете на секцията при НБКМ организираха екскурзия с посещение на Регионална библиотека „Беню Цонев“ в Ловеч и обмениха опит с колегите.
- На 13 октомври 2015 г. по време на Националната кръгла маса „Информационната грамотност в дигиталната ера – къде сме ние?“ се учреди Секция по информационна грамотност. Секцията си поставя за цел да насърчава обучението по информационна грамотност във всички видове библиотеки в страната; да подпомага колегията в разработването на програми по информационна грамотност. За председател бе избрана доц. д-р Елица Белчева от СУ, а за секретар – Емил Демирев от РБ „П. Славейков“ – Варна.
- В рамките на годишната национална конференция се проведе заседание на Секцията на научните библиотеки към ББИА, в което участваха представители на 10 университетски библиотеки. На срещата бе избран нов председател на секцията – Мая Урумова, директор на Библиотечно-информационния център на Медицинския университет – Пловдив. Обсъдени са и приоритетните задачи на секцията за периода 2015 – 2016 по изучаване и внедряване на работещи успешни модели на управление на университетските и научните библиотеки и съвременните форми на обслужване в тях.
- Секцията на училищните библиотекари продължи провеждането на изнесени срещи в страната, за да популяризира дейността на асоциацията и за да привлича нови членове на ББИА. На 19.02.2015 г. е организирана среща в Столична библиотека.
- Секцията на библиотечните специалисти, работещи с деца, активно партнира със сайта „Детски книги“ и работи по популяризиране на наградата „Бисерче вълшебно“, включително чрез участие в телевизионни предавания.

Партньорствата с неправителствени организации, училища и университети разширяват количеството и разнообразието от крайни потребители на нашите инициативи. Сред

нашите партньори са Асоциация „Българска книга“, Фондация „Детски книги“, Асоциация „Съвременни читалища“, Гьоте институт и др.

ББИА продължи редовните контакти със своите членове в цялата страна по проблемите на библиотеките и библиотечната професия. Представител на ИБ участва във възстановяването на териториалната секция в Благоевград, в годишните есенни семинари на СофтЛиб и РС–ТМ и в различни национални и регионални форуми.

Над 800 са участниците, присъствали на различни събития, организирани от ББИА.

И накрая, но не на последно място бих искала да благодаря на колегите от УС и на ИБ на ББИА за тяхната работа през изминалата година. УС заседава редовно и успоредно с планираните дейности отделяше специално внимание на възникващите професионални проблеми. Понякога, с помощта на новите технологии и в съответствие с устава, решенията бяха вземани онлайн.

Изводи

- През отчетния период ББИА продължи да работи за постигането на основните цели, формулирани в Устава на Сдружението и неговата програма.
- ББИА се утвърди като единствена неправителствена организация, която се ангажира със системно застъпничество пред законодателната, изпълнителната и местната власт за библиотеките и техните ползватели.
- ББИА отстоява интересите на библиотеките и техните ползватели чрез системни предложения за подобряване на политиките и нормативната база, както и с проекти и инициативи за насърчаване на иновативни библиотечни практики.
- Въпреки направените усилия е необходимо да продължим с целенасочени действия за подобряване на организационното състояние на Сдружението чрез:
 - привличане на нови членове;
 - повишаване събираемостта на членския внос;
 - развитие на организационната структура;
 - активното включване на повече членове в дискусиите с цел изработване на единни становища по актуални проблеми, които да отстояваме пред съответните власти.

Заклучение

За четвърт век, стъпка по стъпка, ББИА израсна и получи признание не само в страната, но и в чужбина, за високия професионализъм при утвърждаването на библиотечния сектор като неотменна и важна предпоставка за устойчивото развитие на българското общество.

Имаме много поводи за гордост през изминалите години, но успехите на ББИА не биха били възможни без всеотдайността и подкрепата на нейните членове и съмишленици. Убедена съм, че в тези дни на равносметка всеки от нас ще обърне поглед назад към поводите за лично удовлетворение и с още по-голяма увереност ще погледне напред с надежда към едно по-добро бъдеще.

Нека заедно приемем предизвикателствата и допринасяме за постигане на общите ни цели.